

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра бібліотекознавства та інформології

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»

галузь знань 0201 «Культура»

Інститут журналістики

2016-2017 рік

Робоча програма з «Бібліографічної діяльності» для студентів за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» галузі знань 0201 «Культура». – 2016. – 32 с.

Розробник: Прокопенко Лілія Сергіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства та інформології Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології

Протокол №1 від "1" вересня 2016 року

Завідувач кафедри
бібліотекознавства та інформології

О.В. Воскобойнікова-Гузєва

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора Інституту журналістики
з навчальної роботи

О.А. Росінська

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	8
<i>Змістовий модуль II</i>	9
<i>Змістовий модуль III</i>	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліографічна діяльність»...	13
V. Плани семінарських занять.....	14
VI. Завдання для самостійної роботи.....	16
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	20
VIII. Методи навчання.....	23
IX. Методичне забезпечення курсу.....	24
X. Завдання до модульних контрольних робіт.....	24
XI. Рекомендована література	
<i>Нормативно-правові документи</i>	27
<i>Базова</i>	28
<i>Додаткова</i>	28
Інформаційні ресурси.....	31
Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття.....	31
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.....	32

Пояснювальна записка

Курс «Бібліографічна діяльність» є невід’ємною складовою підготовки фахівців за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Мета дисципліни – дати студентам знання щодо сутності бібліографічної діяльності, її компонентної структури, організаційних та методичних засад бібліографування як процесу виробництва бібліографічної інформації та особливостей бібліографічного обслуговування як процесу поширення бібліографічної інформації, організаційних та управлінських засад бібліографічної діяльності з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні засади бібліографічної діяльності;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліографа як суб’єкта бібліографічної діяльності;
- ознайомитися з науковими підходами до бібліографування як процесу виробництва бібліографічної інформації та бібліографічного обслуговування як процесу її поширення;
- оволодіти теорією і практикою основних процесів бібліографічної діяльності;
- вивчити організаційні та управлінські засади бібліографічної діяльності.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»:

- володіти базовими загальними знаннями з бібліографічної діяльності, а саме: основні компоненти бібліографічної діяльності як системи, її ознаки; видова структура бібліографічної діяльності; особливості суб’єкта та об’єкта бібліографічної діяльності; сутність методів бібліографування як процесу виробництва бібліографічної інформації; особливості різних видів бібліографічного обслуговування з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності;
- здатність до аналізу законодавчих та нормативно-правових актів щодо бібліографічної діяльності, процесів розвитку фахової комунікації як складової системи соціальних комунікацій;
- здатність використовувати відповідну термінологію з бібліографічної діяльності в усній та письмовій формах;
- виконання спеціальних функцій, пов’язаних з наданням бібліографічних послуг користувачам;
- здатність знаходити та використовувати інформацію з інформаційних ресурсів, джерел (електронних, письмових, архівних та усних) для виконання конкретних практичних завдань бібліографічної діяльності;
- здатність застосовувати уміння й навички щодо формування бібліографічних ресурсів та послуг бібліотек, архівів та інформаційних установ

з використанням новітніх технологій;

– можливість користуватись різними джерелами інформації, методами, способами та засобами її обробки й використання для створення та надання користувачам бібліографічної інформації.

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньої програми підготовки бакалаврів:

- здатність продемонструвати уміння аналізувати певний обсяг інформації з подальшою можливістю синтезувати нові впровадження на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

- здатність визначати поняття «бібліографічна діяльність»; аналізувати, узагальнювати і оцінювати будь-які бібліографічні явища.

- здатність продемонструвати володіння методами бібліографічного аналізу та синтезу; знання і вміння використовувати бібліографознавчу термінологію в науково-практичній діяльності, визначати взаємозв'язок бібліографічної діяльності в системі суміжних дисциплін;

- характеризувати видову класифікацію бібліографічної діяльності за різними ознаками, а також її компонентну структуру: суб'єкти, об'єкти, процеси, методи, засоби та результати;

- здатність визначати мету і основні завдання бібліографічної роботи різних інформаційних установ, характеризувати організаційно-функціональну структуру їхніх бібліографічних служб, здійснювати організацію і управління бібліографічною діяльністю;

- здатність створювати бібліографічні продукти та надавати бібліографічні та інформаційні послуги в традиційному та автоматизованому режимах;

- здатність продемонструвати етичні установки у фаховій сфері; можливість виховання власної свідомості щодо моральності в побудові кар'єри та в повсякденному житті.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Бібліографознавство», «Аналітико-синтетичне опрацювання і каталогізація документів», «Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів», «Інформаційне обслуговування користувачів бібліотек» й ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичними питаннями та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 180 годин вивчається впродовж 2 курсу. У 3 семестрі загальний обсяг становить 90 год., у тому числі: 22 год. – лекційних, 20 год. – семінарських занять, 6 год. – модульні контрольні роботи, 42 год. – самостійна робота. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для

опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на *два семестри* та завершується *екзаменом*.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: теоретико-методологічні та організаційні засади бібліографічної діяльності

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3</p> <p>Змістових модулів – 3</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години) – 90</p> <p>Тижневих годин – 3</p>	<p>Галузь знань 0201 «Культура»</p> <p>Напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)</p>	<p>Рік підготовки: 2-й</p> <p>Семестр: 3-й</p> <p>Аудиторні заняття: 42 години, з них: лекції (теоретична підготовка): 22 години семінарські заняття: 20 годин</p> <p>Модульні контрольні роботи: 6 годин</p> <p>Самостійна робота: 42 години</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.							
ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ							
1.1	Бібліографічна діяльність: поняття та сутність	8	2	2		6	
1.2	Основні процеси практичної бібліографічної діяльності	2	2	2			
1.3	Бібліографічні процеси як складова компонентної структури практичної бібліографічної діяльності	2	2		2		
1.4	Суб'єкти бібліографічної діяльності	6	2	2		4	
1.5	Бібліограф як суб'єкт бібліографічної діяльності	2	2		2		
1.6	Об'єкти бібліографічної діяльності	6	2	2		4	
1.7	Система «документ – споживач» як об'єкт бібліографічної діяльності	2	2		2		
	Модульна контрольна робота	2	2				2
	Разом за модулем 1	30	16	8	6	14	2
Змістовий модуль II.							
ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ							
2.1	Бібліографічне виявлення	4	2	2		2	
2.2	Бібліографічний відбір	2	2	2			
2.3	Джерела бібліографічного виявлення і бібліографічний відбір	6	2		2	4	
2.4	Бібліографічна характеристика	6	2	2		4	
2.5	Способи бібліографічної характеристики	2	2		2		
2.6	Бібліографічне групування	6	2	2		4	
2.7	Способи бібліографічного групування	2	2		2		
	Модульна контрольна робота	2	2				2
	Разом за модулем 2	30	16	8	6	14	2
Змістовий модуль III.							
ОСНОВНІ ЕТАПИ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА							
3.1	Підготовчий етап складання бібліографічного посібника	6	4	2		4	
3.2	Розробка плану-проспекту бібліографічного посібника	2	2		2		
3.3	Основний етап складання бібліографічного	8	2	2		6	

	посібника						
3.4	Аналітичний підетап складання бібліографічного посібника	2	2		2		
3.5	Синтетичний підетап складання бібліографічного посібника	2	2		2		
3.6	Заключний етап складання бібліографічного посібника	8	4	2	2	4	
	Модульна контрольна робота	2	2				2
	Разом за модулем 3	30	16	6	8	14	2
	Разом за навчальним планом	90	44	22	20	42	6

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекція 1.1. Бібліографічна діяльність: поняття та сутність (2 год.)

Компонентна структура бібліографічної діяльності. Мета бібліографічної діяльності, її суб'єкти, об'єкти, процеси, засоби та результати як основні компоненти бібліографічної діяльності. Суб'єкт як центр бібліографічної діяльності.

Поняття про практичну бібліографічну діяльність. Мета практичної бібліографічної діяльності. Ознаки практичної бібліографічної діяльності.

Видова структура бібліографічної діяльності: виробнича і споживацька бібліографічна діяльність. Диференціація бібліографічної діяльності на основі конкретизації її предмета; на основі використаних методів. Інституційні види практичної бібліографічної діяльності. Професійна і непрофесійна бібліографічна діяльність.

Лекція 1.2. Основні процеси практичної бібліографічної діяльності (2 год.)

Процеси виробництва і поширення бібліографічної інформації: бібліографування і бібліографічне обслуговування. Бібліографічне навчання, бібліографічне спілкування, управління бібліографічною діяльністю. Поняття про бібліографічну операцію.

Засоби практичної бібліографічної діяльності: методи бібліографування та бібліографічного обслуговування, канали виробництва та доведення бібліографічної інформації до споживачів, технічні засоби і бібліографічна продукція як засіб доведення бібліографічної інформації до споживачів.

Результати практичної бібліографічної діяльності.

Семінар 1. Бібліографічні процеси як складова компонентної структури практичної бібліографічної діяльності (2 год.).

Лекція 1.3. Суб'єкти бібліографічної діяльності (2 год.)

Бібліограф як суб'єкт практичної бібліографічної діяльності. Професія бібліографа в історичній ретроспективі. Зародження професійної практичної бібліографічної діяльності. Непрофесійні суб'єкти практичної бібліографічної діяльності. Професіограма бібліографа: професійні риси, знання, уміння та навички. Функції бібліографа як суб'єкта бібліографічної діяльності. Наукові дослідження професії бібліографа у сучасному бібліографознавстві.

Диференціація професійної бібліографічної діяльності за різними напрямками діяльності. Суб'єкти практичної, науково-дослідної, педагогічної, управлінської бібліографічної діяльності.

Споживач інформації як суб'єкт бібліографічної діяльності.

Семінар 2. Бібліограф як суб'єкт бібліографічної діяльності (2 год.).

Лекція 1.4. Об'єкти бібліографічної діяльності (2 год.)

Питання еволюції об'єкта бібліографічної діяльності. Відображення проблем визначення об'єкта бібліографічної діяльності у теоретичних концепціях бібліографії (О.П. Коршунов, Н.А. Сляднева, М.Г. Вохришева, В.О. Фокеєв, Г.М. Швецова-Водка).

Система «документ – споживач» як об'єкт бібліографічної діяльності. Документ як безпосередній об'єкт бібліографування. Споживач як безпосередній об'єкт бібліографічного обслуговування. Інформаційні потреби основних груп споживачів бібліографічної інформації.

Об'єкти практичної, науково-дослідної, педагогічної, управлінської бібліографічної діяльності.

Семінар 3. Система «документ – споживач» як об'єкт бібліографічної діяльності (2 год.).

Змістовий модуль II.

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ

Лекція 2.1. Бібліографічне виявлення (2 год.)

Загальна характеристика методів бібліографування. Основні методи бібліографування: бібліографічне виявлення, бібліографічний відбір, бібліографічна характеристика, бібліографічне групування. Закон подвійної відповідності (принцип доцільності) як головний принцип бібліографування.

Аналітичні та синтетичні методи бібліографування. Співвідношення методів бібліографування з синтетичними та аналітичними етапами бібліографування.

Бібліографічне виявлення як один з основних методів процесу підготовки бібліографічної інформації. Взаємозв'язок бібліографічного виявлення з іншими методами бібліографування.

Лекція 2.2. Бібліографічний відбір (2 год.)

Бібліографічний відбір як один з основних методів процесу підготовки бібліографічної інформації. Попередній бібліографічний відбір. Остаточний

бібліографічний відбір. Поняття про «бібліографічний добір». Бібліографічний аналіз документа. Обов'язкові умови остаточного бібліографічного відбору.

Змістові критерії бібліографічного відбору: галузь знання, тема, питання, яким присвячено документ; наукова та художня цінність документа; відповідність документа задуму бібліографічного посібника, властивостям цільової групи користувачів. Якісний бібліографічний відбір.

Формальні критерії бібліографічного відбору: види та типи видань, хронологічний, територіальний, мовний.

Семінар 4. Джерела бібліографічного виявлення і бібліографічний відбір (2 год.).

Лекція 2.3. Бібліографічна характеристика (2 год.)

Бібліографічна характеристика як один з основних методів процесу підготовки бібліографічної інформації. Основна мета бібліографічної характеристики.

Способи бібліографічної характеристики: бібліографічний опис, анотація, реферат, рецензія, огляд.

Бібліографічний опис як спосіб бібліографічної характеристики. Види бібліографічного опису. Правила складання і вимоги до бібліографічного опису.

Методи бібліографічної характеристики: складання бібліографічного опису, анотування, реферування, рецензування, складання бібліографічного огляду.

Бібліографічна предметизація, бібліографічна систематизація, технічне кодування документа для автоматизованих інформаційно-пошукових систем як окремі методи бібліографічної характеристики.

Семінар 5. Способи бібліографічної характеристики (2 год.).

Лекція 2.4. Бібліографічне групування (2 год.)

Бібліографічне групування як один з основних методів процесу підготовки бібліографічної інформації. Мета бібліографічного групування. Загальна характеристика способів бібліографічного групування.

Способи бібліографічного групування за змістом документів: систематичне, тематичне, предметне.

Способи бібліографічного групування за формально-видавничими ознаками документів: алфавітне, хронологічне, топографічне, типологічне,

Бібліографічне групування за змішаними, змістово-формальними ознаками: персональне групування.

Особливості вибору способу бібліографічного групування.

Розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики. Змістові способи розташування: за ступенем значення документів; за ступенем доступності (від простого до складного); від загального до часткового; за логікою змісту (послідовне розкриття теми). Формальні способи розташування: алфавітне, хронологічне. Змішані (формально-змістові) способи розташування.

Складання допоміжних покажчиків до бібліографічного посібника. Поняття про допоміжні покажчики. Види допоміжних покажчиків, які

використовують ознаки змісту документів: систематичний, предметний, тематичний, географічний, персональний. Види допоміжних покажчиків за формальними ознаками документів: авторський, покажчик назв, покажчик авторів та назв, покажчик колективів, хронологічний, топографічний, мовний, покажчик видавництв або друкарень, покажчик серій. Види допоміжних покажчиків комплексного характеру: іменний, пермутаційний.

Семінар 6. Способи бібліографічного групування (2 год.).

Змістовий модуль III. ОСНОВНІ ЕТАПИ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА

Лекція 3.1. Підготовчий етап складання бібліографічного посібника (2 год.)

Планування роботи із складання бібліографічного посібника. Створення авторського колективу. Функціональні посадові обов'язки членів авторського колективу: керівника, редактора, укладачів. Розробка інструктивно-методичних рекомендацій щодо складання бібліографічного посібника.

Вибір теми бібліографічного посібника. Фактори, які визначають вибір теми. Попереднє вивчення теми та її бібліографічне забезпечення.

Розробка плану-проспекту бібліографічного посібника: обґрунтування теми, формулювання загального замислу, визначення цільового та читацького призначення бібліографічного посібника, встановлення принципів відбору джерел, їх хронологічних, територіальних, мовних меж, видів документів для відбору, окреслення структури бібліографічних записів. Встановлення структури майбутнього бібліографічного посібника, способів групування матеріалу. Планування обсягу, етапів складання посібника, способів оформлення та друку; визначення кола фахівців та установ, яких бажано залучити на різних етапах роботи. Обговорення і затвердження плану-проспекту.

Виявлення основних і додаткових джерел за темою бібліографічного посібника на підготовчому етапі. Практичне застосування методу «снігової грудки». Способи перегляду різних видів джерел. Документування результатів бібліографічного виявлення.

Семінар 7. Розробка плану-проспекту бібліографічного посібника (2 год.).

Лекція 3.2. Основний етап складання бібліографічного посібника (2 год.)

Аналітичний підетап складання бібліографічного посібника як набір операцій щодо згортання інформації в документах, відібраних до покажчика: загальний бібліографічний аналіз документів; складання бібліографічних описів; анотування або реферування; індексування, предметизація; остаточне

оформлення бібліографічного запису. Поєднання стандартизованих операцій і творчого підходу на аналітичному підетапі.

Синтетичний підетап складання бібліографічного посібника як відбір виявлених і опрацьованих документів і групування бібліографічних записів.

Семінар 8. Аналітичний підетап складання бібліографічного посібника (2 год.).

Семінар 9. Синтетичний підетап складання бібліографічного посібника (2 год.).

Лекція 3.3. Заключний етап складання бібліографічного посібника (2 год.)

Підготовка довідково-пошукового апарату, редагування і оформлення як складові заключного етапу складання бібліографічного посібника.

Складання довідково-пошукового апарату бібліографічного посібника: зміст, передмова, вступна стаття, класифікаційна схема, система посилань, список використаних джерел інформації, список скорочень та умовних позначень, допоміжні покажчики. Методика складання допоміжних покажчиків до бібліографічного посібника.

Особливості наукового, бібліографічного і літературного редагування бібліографічного посібника.

Видавниче оформлення структурних частин і бібліографічного покажчика в цілому.

Семінар 10. Заклучний етап складання бібліографічного посібника (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліографічна діяльність»

Разом: 90 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год.,
самостійна робота – 42 год., мк – 6 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ				ОСНОВНІ ЕТАПИ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА			
Кількість балів за модуль	82 б.				87 б.				92 б.			
Лекції	відвідування – 4 б.				відвідування – 4 б.				відвідування – 3 б.			
Теми лекцій	Бібліографічна діяльність: поняття та сутність – 1 б.		Основні процеси практичної бібліографічної діяльності – 1 б.		Суб'єкти бібліографічної діяльності – 1 б.		Об'єкти бібліографічної діяльності – 1 б.		Бібліографічне виявлення – 1 б.		Бібліографічний відбір – 1 б.	
Теми семінарських занять	Бібліографічні процеси як складова компонентної структури практичної бібліографічної діяльності – 1+10 б.		Основні процеси практичної бібліографічної діяльності – 1+10 б.		Система "документ - споживач" як об'єкт бібліографічної діяльності – 1+10 б.		Бібліографічне виявлення і бібліографічний відбір – 1+10 б.		Способи бібліографічної характеристики – 1+10 б.		Способи бібліографічного групування – 1+10 б.	
	Розробка плану-перспективу бібліографічного посібника – 1 б.		Аналітичний підетап складання бібліографічного посібника – 1+10 б.		Основний етап складання бібліографічного посібника – 1 б.		Синтетичний підетап складання бібліографічного посібника – 1+10 б.		Заключний етап складання бібліографічного посібника – 1+10 б.		Заключний етап складання бібліографічного посібника – 1 б.	

Самостійна робота	5x4=20 б.	5x5=25 б.	5x4=20 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.	Модульна контрольна робота 2 – 25 б.	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінар 1

Бібліографічні процеси як складова компонентної структури практичної бібліографічної діяльності (2 год.)

1. Загальна характеристика бібліографічних процесів.
2. Бібліографічні процеси виробництва бібліографічної інформації.
3. Бібліографічні процеси поширення бібліографічної інформації.

Базова література: 7, 9-11, 13, 14, 16

Додаткова література: 28, 29, 39, 41, 42, 44, 45, 47, 49

Семінар 2

Бібліограф як суб'єкт бібліографічної діяльності (2 год.)

1. Сутність професії бібліографа.
2. Функції бібліографа як суб'єкта бібліографічної діяльності.
3. Професійні знання бібліографа.
4. Спеціальні професійні якості бібліографа як суб'єкта бібліографічної діяльності.
5. Професіограма та кваліфікаційні характеристики бібліографа.
6. Типи бібліографів.

Базова література: 7, 9-11, 13, 14, 16

Додаткова література: 17, 18, 24, 28-32, 37-40, 43, 45, 48, 49

Семінар 3

Система «документ – споживач» як об'єкт бібліографічної діяльності (2 год.).

1. Визначення об'єкта бібліографічної діяльності у провідних теоретичних концепціях бібліографії.
2. Документ як об'єкт практичної бібліографічної діяльності.
3. Споживач як об'єкт практичної бібліографічної діяльності.
4. Об'єкти науково-дослідної, педагогічної, управлінської бібліографічної діяльності.

Базова література: 1, 7, 9-11, 13, 14, 16

Додаткова література: 19, 21, 23, 27-29, 39, 43, 45, 48, 49

Змістовий модуль II.

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ

Семінар 4

Джерела бібліографічного виявлення і бібліографічний відбір (2 год.).

1. Основні та додаткові джерела бібліографічного виявлення для науково-допоміжних показників. Метод «снігової грудки».
2. Джерела бібліографічного виявлення для рекомендаційних показників.

3. Бібліотечні каталоги і картотеки як джерела бібліографічного виявлення.

4. Методика перегляду джерел бібліографічного виявлення.

5. Загальна характеристика бібліографічного відбору як методу підготовки бібліографічної інформації.

6. Види бібліографічного відбору.

7. Змістовні і формальні критерії бібліографічного відбору.

Базова література: 7, 9-11, 13, 16

Додаткова література: 19, 20, 25, 26, 28, 29, 39, 41, 42, 45, 49

Семінар 5

Способи бібліографічної характеристики (2 год.)

1. Бібліографічний опис.

2. Анотації, реферати, огляди, рецензії.

3. Бібліографічна предметизація, бібліографічна систематизація.

Базова література: 1, 4-6, 7-12, 15, 16

Додаткова література: 19, 20, 25, 29, 41, 42, 49

Семінар 6

Способи бібліографічного групування (2 год.)

1. Загальна характеристика способів бібліографічного групування.

2. Способи бібліографічного групування за змістом документів.

3. Способи бібліографічного групування за формально-видавничими ознаками документів.

4. Бібліографічне групування за змішаними, змістово-формальними ознаками.

Базова література: 7-12, 15, 16

Додаткова література: 19, 20, 25, 29, 41, 42, 49

Змістовий модуль III.

ОСНОВНІ ЕТАПИ

СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА

Семінар 7

Розробка плану-проспекту бібліографічного посібника (2 год.)

1. План-проспект як основний документ, що регламентує весь процес підготовки бібліографічного посібника.

2. Характеристика складових плану-проспекту бібліографічного посібника.

3. Розробка інструктивно-методичних рекомендацій щодо складання бібліографічного посібника.

Базова література: 4-6, 7, 9-11, 13, 14, 16

Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 26, 28, 29, 41, 42, 45, 49

Семінар 8**Аналітичний підетап складання бібліографічного посібника (2 год.)**

1. Загальна характеристика аналітичного підетапу складання бібліографічного посібника.
  2. Загальний бібліографічний аналіз документів.
  3. Складання бібліографічних описів як складова аналітичного підетапу.
  4. Анотування або реферування як складова аналітичного підетапу.
  5. Індексування, предметизація як складова аналітичного підетапу.
- Базова література:* 4-16
Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 28, 41, 42, 45, 49

Семінар 9**Синтетичний підетап складання бібліографічного посібника (2 год.)**

1. Загальна характеристика синтетичного підетапу складання бібліографічного посібника.
  2. Відбір виявлених і опрацьованих документів як складова синтетичного підетапу.
  3. Групування бібліографічних записів складова синтетичного підетапу.
- Базова література:* 4-16
Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 28, 41, 42, 45, 49

Семінар 10**Заключний етап складання бібліографічного посібника (2 год.).**

1. Загальна характеристика заключного етапу складання бібліографічного посібника.
  2. Складання довідково-пошукового апарату бібліографічного посібника.
  3. Наукове, бібліографічне і літературне редагування бібліографічного посібника.
  4. Оформлення і видання бібліографічного посібника.
- Базова література:* 4-16
Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 28, 41, 42, 45, 49

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**Змістовий модуль I****ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(14 год.)**

1.1. На основі аналізу основних авторських концепцій теорії бібліографії визначити підходи провідних науковців до визначення поняття «бібліографічна діяльність». Результати представити в таблиці – 6 год.

Назва та автор концепції	Характеристика поняття «бібліографічна діяльність»
--------------------------	--

1.2. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліографа згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во

праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год.

1.3. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліографа. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.

1.4. На основі аналізу основних авторських концепцій теорії бібліографії визначити підходи провідних науковців до визначення об'єкта бібліографічної діяльності. Результати представити в таблиці – 4 год.

Назва та автор концепції	Характеристика об'єкта бібліографічної діяльності
--------------------------	---

Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ (14 год.)

У процесі послідовного виконання завдань самостійної роботи до Змістових модулів II і III студент повинен самостійно скласти бібліографічний показник.

2.1. Охарактеризувати вторинні і первинні джерела бібліографічного виявлення. Результати представити в таблиці – 2 год.

Група джерел	Приклади (бібліографічний опис)
Вторинні джерела	
Первинні джерела	

2.2. Охарактеризувати змістові і формальні критерії бібліографічного відбору. Результати представити в таблиці – 2 год.

Критерій відбору	Характеристика і приклади
Змістові критерії	
Формальні критерії	

2.3. Скласти перелік стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи, які стосуються способів бібліографічної характеристики – 2 год.

2.4. Підібрати у бібліотеці комплект бібліографічних посібників різних видів. Охарактеризувати застосовані в них способи бібліографічного групування. Результати оформити у таблиці – 4 год.

Спосіб бібліографічного групування і ознака	Характеристика і приклади (бібліографічні описи показників)
---	---

2.5. Проаналізувати п'ять бібліографічних посібників (за вибором студента) за такими критеріями: методи бібліографічного виявлення, бібліографічного відбору, бібліографічної характеристики, бібліографічного групування, розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики, складання допоміжних покажчиків до бібліографічного посібника – 4 год.

Змістовий модуль III. ОСНОВНІ ЕТАПИ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА (14 год.)

У процесі послідовного виконання завдань самостійної роботи до Змістових модулів II і III студент повинен самостійно скласти бібліографічний покажчик.

3.1. Скласти план-проспект бібліографічного посібника – 2 год.

3.2. На основі бібліографічного виявлення основних і додаткових джерел за обраною темою бібліографічного покажчика здійснити бібліографічний відбір (не менше 30 джерел) – 6 год.

3.3. Подати бібліографічну характеристику відібраних до покажчика документів (обов'язково до 5 джерел подати анотації різних видів та до 5 – реферати різних видів) – 4 год.

3.4. Скласти довідково-пошуковий апарат бібліографічного посібника, провести його редагування і оформити до друку – 2 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
1.1. На основі аналізу основних авторських концепцій теорії бібліографії визначити підходи провідних науковців до визначення поняття «бібліографічна діяльність» – 6 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5	I-IV
1.2. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліографа згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год.		5	

1.3. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліографа. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.		5	
1.4. На основі аналізу основних авторських концепцій теорії бібліографії визначити підходи провідних науковців до визначення об'єкта бібліографічної діяльності – 4 год.		5	
Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ			
2.1. Охарактеризувати вторинні і первинні джерела бібліографічного виявлення. Результати представити в таблиці – 2 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5	V-VIII
2.2. Охарактеризувати змістові і формальні критерії бібліографічного відбору. Результати представити в таблиці – 2 год.		5	
2.3. Скласти перелік стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи, які стосуються способів бібліографічної характеристики – 2 год.		5	
2.4. Підібрати у бібліотеці комплект бібліографічних посібників різних видів. Охарактеризувати застосовані в них способи бібліографічного групування. Результати оформити у таблиці – 4 год.		5	
2.5. Проаналізувати п'ять бібліографічних посібників (за вибором студента) за такими критеріями: методи бібліографічного виявлення, бібліографічного відбору, бібліографічної характеристики, бібліографічного групування, розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики, складання допоміжних показників до бібліографічного посібника – 4 год.		5	
Змістовий модуль III. ОСНОВНІ ЕТАПИ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА			
3.1. Скласти план-проспект бібліографічного посібника – 2 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5	IX-XII
3.2. На основі бібліографічного виявлення основних і додаткових джерел за обраною темою бібліографічного показника здійснити бібліографічний відбір (не менше 30 джерел) – 6 год.		5	
3.3. Подати бібліографічну характеристику відібраних до показника документів (обов'язково до 5 джерел подати анотації різних видів та до 5 – реферати різних видів) – 4 год.		5	
3.4. Скласти довідково-пошуковий апарат бібліографічного посібника, провести його редагування і оформити до друку – 2 год.		5	
<i>Разом: 42 год.</i>		<i>Разом: 65 балів</i>	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Бібліографічна діяльність» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	11	11
2	Відвідування семінарських занять	1	10	10
3	Виконання завдання з самостійної роботи	5	13	65
4	Робота на семінарському занятті	10	8	80
5	Модульна контрольна робота	25	3	75
Максимальна кількість балів 261				

Розрахунок: $261:100=2,6$

Студент набрав: 234 бали

Оцінка: $234:2,6= 90$ балів

Методи контролю

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється методами контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю). Об'єктами контролю є систематичність, активність і результативність роботи студента впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни в межах аудиторних занять, а також виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання самостійної роботи й активності на семінарських заняттях здійснюється за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями (альтернативні; на відновлення відповідності частин; на порівняння та протиставлення; на визначення причинної залежності; на відтворення правильної послідовності; з множинними відповідями «правильно – неправильно»).

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів:

Високий (творчий) рівень компетентності.

A (90–100) = 5 (відмінно) – студент виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; переконливо аргументує відповіді.

Достатній (конструктивно-варіативний) рівень компетентності.

B (82–89) = 4 (добре) – студент демонструє міцні ґрунтовні знання навчального матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно розв'язує практичні вправи та задачі; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C (75–81) = 4 (добре) – студент має міцні знання навчального матеріалу; уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати їх на практиці; виправляти допущені помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження своїх думок.

Середній (репродуктивний) рівень компетентності.

D (69–74) = 3 (задовільно) – студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

E (60–68) = 3 (задовільно) – студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; його знання мають фрагментарний характер, має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; допускає суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) рівень компетентності.

F_X (35–59) = 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

F (1–34) = 2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; повністю не знає матеріал, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними організаційними формами навчального процесу з дисципліни «Бібліографічна діяльність» є лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів, заходи з контролю знань студентів.

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

Зокрема, студенти отримують необхідні з курсу відомості на *проблемних лекціях*, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. Під час таких форм роботи ознайомлення з темою відбувається шляхом акцентування лектором уваги на проблемних питаннях; увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; розглядаються різні концептуальні підходи до проблеми.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою й змістом, створює можливості колективного вирішення проблем,

забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів.

Мозкова атака як метод розв'язання невідкладних завдань полягає в тому, щоб за обмежений час студенти могли запропонувати якомога більше варіантів вирішення проблеми та здійснити відбір найоптимальніших.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста та передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

Презентації використовують для демонстрації аудиторії результатів роботи малих груп, звітів про виконання самостійної роботи тощо.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників, навчальних посібників;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ тести;
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів.

Х. ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Змістовий модуль І

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Процеси виробництва бібліографічної інформації.
2. Процеси поширення бібліографічної інформації.
3. Поняття про бібліографування.
4. Поняття про бібліографічне обслуговування.
5. Засоби практичної бібліографічної діяльності.
6. Компонентна структура бібліографічної діяльності.
7. Види бібліографічної діяльності.
8. Бібліограф як суб'єкт практичної бібліографічної діяльності.
9. Професія бібліографа в історичній ретроспективі.
10. Поняття про непрофесійну практичну бібліографічну діяльність.

11. Професіограма бібліографа: професійні риси, знання, уміння та навички.
12. Функції бібліографа як суб'єкта бібліографічної діяльності.
13. Наукові дослідження професії бібліографа у сучасному бібліографознавстві.
14. Суб'єкти практичної бібліографічної діяльності.
15. Суб'єкти науково-дослідної бібліографічної діяльності.
16. Суб'єкти педагогічної бібліографічної діяльності.
17. Суб'єкти управлінської бібліографічної діяльності.
18. Функції суб'єкта бібліографічної діяльності.
19. Споживач інформації як суб'єкт бібліографічної діяльності.
20. Диференціація професійної бібліографічної діяльності за різними напрямками діяльності.
21. Відображення проблем об'єкта бібліографічної діяльності у теоретичних концепціях бібліографії.
22. Система «документ – споживач» як об'єкт бібліографічної діяльності.
23. Документ як безпосередній об'єкт бібліографування.
24. Споживач як безпосередній об'єкт бібліографічного обслуговування.
25. Еволюція об'єкта бібліографічної діяльності.
26. Поняття про бібліографічний пошук як фундаментальне поняття практичної бібліографічної діяльності.
27. Поняття «інформаційна потреба», «інформаційний інтерес», «інформаційний запит».
28. Поняття про пошуковий образ документа і пошуковий образ запиту.
29. Вимоги до бібліографічного пошуку: поняття релевантності і пертинентності.
30. Поняття повноти і точності пошуку як показники ступеня виконання вимоги релевантності пошуку.

Змістовий модуль II

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФУВАННЯ

1. Характеристика аналітичних і синтетичних методів бібліографування.
2. Бібліографічне виявлення як метод бібліографування.
3. Основні та додаткові джерела бібліографічного виявлення для науково-допоміжних показників.
4. Джерела бібліографічного виявлення для рекомендаційних показників.
5. Бібліографічний відбір як метод бібліографування.
6. Змістові і формальні критерії бібліографічного відбору.
7. Види і типи видань як формальний критерій бібліографічного відбору.
8. Бібліографічна характеристика як метод бібліографування.
9. Способи бібліографічної характеристики.
10. Бібліографічний опис як спосіб бібліографічної характеристики.
11. Види бібліографічного опису.
12. Правила складання і вимоги до бібліографічного опису.

13. Анотація як спосіб бібліографічної характеристики.
14. Реферат як спосіб бібліографічної характеристики.
15. Рецензія як спосіб бібліографічної характеристики.
16. Огляд як спосіб бібліографічної характеристики.
17. Бібліографічна предметизація як спосіб бібліографічної характеристики.
18. Бібліографічна систематизація як спосіб бібліографічної характеристики.
19. Бібліографічне групування як метод бібліографування.
20. Характеристика способів бібліографічного групування.
21. Способи бібліографічного групування за змістом документів.
22. Систематичне бібліографічне групування.
23. Тематичне бібліографічне групування.
24. Предметне бібліографічне групування.
25. Способи бібліографічного групування за формально-видавничими ознаками документів.
26. Розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики.
27. Змістові, формальні і змішані способи розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики.
28. Складання допоміжних показників до бібліографічного посібника.
29. Види допоміжних показників за змістовими і формальними ознаками документів.
30. Види допоміжних показників комплексного характеру.

Змістовий модуль III.

ОСНОВНІ ЕТАПИ

СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСІБНИКА

1. План-проспект як основний документ, що регламентує весь процес підготовки бібліографічного посібника.
2. Планування роботи із складання бібліографічного посібника.
3. Функціональні посадові обов'язки членів авторського колективу бібліографічного посібника.
4. Вибір теми бібліографічного посібника.
5. Попереднє вивчення теми бібліографічного посібника та її бібліографічне забезпечення
6. Характеристика складових плану-проспекту бібліографічного посібника.
7. Розробка інструктивно-методичних рекомендацій щодо із складання бібліографічного посібника.
8. Розробка плану-проспекту бібліографічного посібника.
9. Практичне застосування методу «снігової грудки».
10. Способи перегляду різних видів джерел бібліографічного відбору.
11. Документування результатів бібліографічного виявлення.

12. Загальна характеристика аналітичного підетапу складання бібліографічного посібника.
13. Загальний бібліографічний аналіз документів.
14. Складання бібліографічних описів як складова аналітичного підетапу.
15. Анотування або реферування як складова аналітичного підетапу.
16. Індекссування, предметизація як складова аналітичного підетапу.
17. Загальна характеристика синтетичного підетапу складання бібліографічного посібника.
18. Відбір виявлених і опрацьованих документів як складова синтетичного підетапу.
19. Групування бібліографічних записів складова синтетичного підетапу.
20. Загальна характеристика заключного етапу складання бібліографічного посібника.
21. Складання довідково-пошукового апарату бібліографічного посібника.
22. Методика складання допоміжних покажчиків до бібліографічного посібника.
23. Система посилань у бібліографічному посібнику.
24. Особливості наукового редагування бібліографічного посібника.
25. Особливості бібліографічного редагування бібліографічного посібника.
26. Особливості літературного редагування бібліографічного посібника.
27. Оформлення і видання бібліографічного посібника.
28. Загальні питання організації роботи над складанням бібліографічного посібника.
29. Розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики бібліографічного посібника.
30. Передмова і вступна стаття у бібліографічному покажчику.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативно-правові документи

1. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1994. – 53 с.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №5029-17 від 10.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Бібліографічний запис скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004 (ИСО 832:1994), MOD; ISO 832:1994, MOD): ДСТУ 7093:2009. – [Чинний від 2010.04.01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, IV, 82 с. – (Система стандартів з інформації, бібл. та видавн. справи). – Текст рос.

5. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Чинний від 01.07.2007. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – III, III, 48 с. – (Система стандартів з інформації, бібл. та видавн. справи ; Нац. стандарт України).

6. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80–2000, IDT): ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. – [Чинний від 2008.04.01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 7 с. – (Система стандартів з інформації, бібл. та видавн. справи).

Базова

7. Библиографическая работа в библиотеке : организация и методика / О.П. Коршунов, Д.Я. Коготков, Э.К. Беспалова и др., под. ред. О.П. Коршунова. – Москва : Кн. палата, 1990. – 255 с.

8. Власова Г.В. Аналітико-синтетична переробка інформації : навч. посіб. / Г.В. Власова, В.І. Лутовинова, Л.І. Титова ; ДАКККіМ. – Київ, 2006. – 290 с.

9. Вохрышева М.Г. Библиографическая деятельность: структура и эффективность / М.Г. Вохрышева. – Москва : Кн. палата, 1989. – 199 с.

10. Коготков Д.Я. Библиографическая деятельность библиотеки: организация, технология, управление : учебник / Д.Я. Коготков. – Санкт-Петербург, 2003. – 304 с.

11. Коршунов О.П. Библиографоведение. Основы теории и методологии : учеб. для студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по спец. 071201 – Библ.-информ. деятельность / О.П. Коршунов, Т.Ф. Лиховид, Т.А. Новоженова ; под ред. О.П. Коршунова. – Москва : Изд-во ФАИР, 2009. – 336 с.

12. Кушнарченко Н.М. Наукова обробка документів : підручник / Н.М. Кушнарченко, В.К. Удалова. – Київ : Знання, 2006. – 334 с.

13. Моргенштерн И.Г. Научная организация библиографического труда: учеб. пособие по спец. курсу / И.Г. Моргенштерн. – Челябинск, 1992. – 102 с.

14. Моргенштерн И.Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках: науч.-практ. пособие / И.Г. Моргенштерн. – Москва : Либерия, 1999. – 79 с.

15. Швецова-Водка Г.М. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г.М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2000. – 205 с

16. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 “Книгозн., бібліотекознавство і бібліогр.” / Г.М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.

Додаткова

17. Абдуллаева А.Т. Библиографы как посредники в формировании информационной культуры читателей / А.Т. Абдуллаева // Библиография. –2013. – №3. – С. 30-34.

18. Архіпова І. Імідж бібліографа довідкової служби / І. Архіпова, Н. Мойсеєнко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2003. – Вип. 11. – С. 177-183.
19. Бібліографічні видання публічної бібліотеки: різновиди та методика створення : (метод. поради) / Київ. публ. б-ка ім. Лесі Українки ; підгот. : О.І. Романюк, Т.В. Орлова. – Київ, 2006. – 14 с.
20. Вальдовська Г. Методологічний аспект підготовки бібліографічних покажчиків / Г. Вальдовська, І. Бірюкова // Бібл. форум України. – 2005. – № 2. – С. 20–21.
21. Васюк О.В. Методи вивчення інформаційних потреб / О.В. Васюк // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 9. – С. 29-31.
22. Вовк Н. Інформаційно-аналітичні документи: сфера використання та класифікація / Н. Вовк // Вісн. Книжк. палати. – 2016. – № 4. – С. 47-49.
23. Ворошилов О. Вивчення запитів користувачів як складова забезпечення повнішого задоволення їхніх інформаційних потреб / О. Ворошилов // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 18. – С. 26-31.
24. Дьяконова Е.М. Библиография и библиограф в информационном обществе / Е.М. Дьяконова // Библиография. – 2008. – №3. – С. 97-100.
25. Звидрина М.П. Анализ и синтез информации при подготовке ретроспективного указателя / М.П. Звидрина // Библиография. – 2013. – № 5. – С. 40-44.
26. Кириченко Л. Добір матеріалу до державних бібліографічних покажчиків України «Літописів» / Л. Кириченко // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 8. – С. 11-12.
27. Климчук Л.В. Структура і зміст краєзнавчих інформаційних потреб користувачів / Л.В. Климчук // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №4. – С. 12-20.
28. Колупаєва О.В. Ресурсне забезпечення бібліографічної діяльності : [труд., матеріал.-техн., фінанс., інформ. та організац. ресурси, що забезпечують технологію бібліогр. діяльн.] / О.В. Колупаєва // Вісн. ХДАК. – Харків, 2007. – Вип. 21. – С. 162-169.
29. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – Київ : Книжк. палата України, 1998. – 115 с.
30. Коршунов О.П. Библиографическое образование: to be or not to be / О.П. Коршунов // Мир библиогр. – 1998. – № 1. – С. 96-97.
31. Леонов В.П. О личности и мастерстве библиографа / В.П. Леонов // Мир библиогр. – 2008. – №1. – С. 2-5.
32. Моргенштерн И.Г. Библиограф в информационном обществе: Профессиональный кодекс библиографа / И.Г. Моргенштерн // Библиография. – 1992. – № 5/6. – С. 3-10.
33. Остапчук Ю.А. Визначення понять «віртуальний довідково-бібліографічний апарат» й «електронний довідково-бібліографічний апарат» бібліотеки / Ю.А. Остапчук // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2010. – Вип. 27. – С. 200-206.
34. Остапчук Ю.А. Обґрунтування терміну «довідково-бібліографічного апарату бібліотеки» / Ю.А. Остапчук // Бібл. вісн. – 2009. – № 4. – С. 33-37.

35. Остапчук Ю.А. Поняття «довідково-бібліографічний апарат» та його місце в бібліотеці як системі / Ю. А. Остапчук // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 10. – С. 12-15.
36. Остапчук Ю.А. Термінологічні питання бібліографічних апаратів бібліотек / Ю.А. Остапчук // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, КНУКіМ, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльн. – Київ, 2010. – Вип. 4. – С. 118-130.
37. Рева Л. Флагмани нашого життя : [про професію бібліотекаря-бібліографа] / Л. Рева // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 8. – С. 13-14.
38. Рева Н. Професія – бібліограф / Н. Рева, Л. Рева // Бібл. планета. – 2004. – № 3. – С. 33-34.
39. Савина И.А. Библиографический язык в современном обществе / И.А. Савина // Библиография. – 2008. – №2. – С. 24-27.
40. Семенюк С. Професійні якості бібліографа та їх вплив на процеси переробки інформації в бібліотеці / С. Семенюк // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – Київ, 2001. – Вип. 6. – С. 463-470.
41. Складання бібліографічних посібників : інформ.-метод. матеріали / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України ; уклад. О. Галганова : наук. ред. В. Кононенко. – Київ, 2015. – 80 с.
42. Создание библиографических указателей и справочников : информационные ресурсы и методы поиска : метод. пособие / ОГНБ им. А.М. Горького ; [авт.-сост. И.Э. Рикун]. – Одесса, 2005. – 95 с.
43. Соколов А.В. Интеллигентность в мире библиографии / А.В. Соколов // Мир библиогр. – 2006. – №2. – С. 8-11.
44. Соколов А.В. Теория библиографии в лабиринте концепций / А.В. Соколов // Мир библиогр. – 2009. – №3. – С. 19–25 ; №4. – С. 9–20.
45. Справочник библиографа / науч. ред. А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. – 3-е изд., доп. – Санкт-Петербург : Профессия, 2005. – 528 с.
46. Сугак Д.Б. Исчезающая профессия? / Д.Б. Сугак // Мир библиогр. – 2010. – №6. – С. 9-12.
47. Фокеев В. А. Библиографическая деятельность: экспликация понятия / В. А. Фокеев // Мир библиогр. – 2003. – № 5. – С. 9-12.
48. Чачко А.С. Библиотечный специалист: особенности труда и профессионализации / А.С. Чачко. – Киев : Наук. думка, 1986. – 192 с.
49. Швецова-Водка Г.М. Теорія, історія, організація та методика бібліографії : вибр. пр. / Г.М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : Дятлик М. С., 2011. – 495 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/info_lib.html	«Віртуальна бібліографічна довідка» - Служба комплексного інформаційно-бібліографічного обслуговування Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України
2	http://bibliotekari-rf.livejournal.com	«Библиотечное дело и библиография»: Библиотечно-библиографический клуб ЖЖ (ББК)»
3	http://ask.fm/luklkievua	«Головний бібліограф@luklkievua» Сторінка головного бібліографа Публічної бібліотеки імені Лесі Українки
4	http://profy.nplu.org/file/b-01-05.doc	Бібліографознавство України (2001–2005): науково-допоміжний бібліографічний покажчик
5	http://profy.nplu.org/file/b-06-10.pdf	Бібліографознавство України (2006–2010): науково-допоміжний бібліографічний покажчик
6	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінар, як одна з форм навчальних аудиторних занять, спрямований на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння шляхом безпосередньої співпраці навчальної групи та викладача в процесі обговорення навчального матеріалу.

Систематична підготовка до семінару з дисципліни привчає до самостійної роботи з матеріалом, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями, інформаційними ресурсами мережі Інтернет. Для виступу на семінарському занятті студенти готують усні відповіді на поставлені запитання. Під час занять створюються умови для перевірки та виявлення інтелектуального рівня студентів, формування вміння публічно виступати, логічно висловлюватись, колективно обговорювати гострі проблеми, обстоювати власну точку зору, полемізувати й аргументувати власну позицію.

Для ґрунтовного засвоєння джерел необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису: витягів, тез, цитат тощо. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семінарські заняття не лише базуються на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підсумовують результати самостійної роботи з рекомендованою літературою.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно з графіками, затвердженими кафедрою.

Самостійна робота студентів передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання дослідницького завдання на семінарському занятті.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення. На сторінках конспекту варто залишати широкі поля для додаткових поміток під час самостійної роботи над літературою.

Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати й опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Основні види самостійної роботи студентів з дисципліни: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу, написання рефератів.